

ผลของชาสมุนไพรบำรุงน้ำนมต่อปริมาณน้ำนมและระดับโปรแลคตินในเลือด
ของมารดาหลังคลอด
(การทดลองทางคลินิกระยะที่ ๒)

โดย

นายจักรกฤษณ์ สุรการ

นายพินิต ชินสร้อย

นางสาววาสนา ขำนาญอักษร

นางสาวเนตรนภิส ศุภะกะ

นางสาวสาวิตรี งามวงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Experimental research) เพื่อศึกษาผลของชาสมุนไพรบำรุงน้ำนมต่อปริมาณน้ำนมของมารดาหลังคลอด จังหวัดสระแก้ว มารดาที่เข้าเกณฑ์คัดเลือกเข้ากลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มควบคุม50ราย ณ โรงพยาบาลวังน้ำเย็น25 ราย และโรงพยาบาลวัฒนานคร25 ราย เก็บข้อมูลในกลุ่มทดลอง50 ราย ณ โรงพยาบาลวังน้ำเย็น 25 ราย และโรงพยาบาลวัฒนานคร 25 โดยกลุ่มทดลองจะได้รับชาสมุนไพรบำรุงน้ำนม และกลุ่มควบคุมได้รับยาหลอก คือ ชาชงใบเตย มารดาในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองได้รับการกระตุ้นการดูนมของบุตรจากพยาบาลโดยนำบุตรไปดูนมมารดาทันทีที่ห้องคลอดภายใน 30 นาทีหลังคลอด และต่อมากระตุ้นการดูนมของบุตรทุก 3 ชั่วโมงเป็นเวลา 10 วันหลังคลอด อาสาสมัครทั้ง 2 กลุ่ม จะได้ดื่มน้ำชาสมุนไพรวันละ3 ครั้ง เข้า กลางวัน เย็น ชงกับน้ำร้อน 200 มล. เป็นเวลา 7 วัน ติดตามปริมาณน้ำนมในช่วงและตรวจหาระดับฮอร์โมนโปรแลคตินในวันแรกหลังคลอดก่อนให้ชาสมุนไพร วันที่ 4 และวันที่ 10 หลังคลอด

พบว่าข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกเหนือจากตัวของทารกในกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบปริมาณเฉลี่ยของน้ำนมมารดาในระยะ 10วันแรกหลังคลอดระหว่างกลุ่มมารดาที่ได้รับชาสมุนไพรบำรุงน้ำนมกับกลุ่มที่ไม่ได้รับชาชงใบเตยพบว่า ค่าปริมาณน้ำนมในกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมทุกวัน แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อดูค่าปริมาณน้ำนมเฉลี่ยรวมทั้ง 10 วันพบว่ากลุ่มทดลองมีค่ามากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ระดับฮอร์โมนโปรแลคตินในเลือดของมารดาในระยะ10 วันแรกหลังคลอดพบว่าค่าเฉลี่ยระดับโปรแลคตินในเลือดของอาสาสมัครทั้ง 2 กลุ่มมีแนวโน้มลดลง โดยจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงวันที่ 10 หลังคลอด แต่ไม่เท่ากับวันแรกหลังคลอด โดยค่าเฉลี่ยระดับโปรแลคตินในเลือดของมารดาในกลุ่มที่ได้รับชาสมุนไพรบำรุงน้ำนม มีค่ามากกว่ามารดาในกลุ่มที่ไม่ได้รับชาสมุนไพรบำรุงน้ำนมแต่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาพบว่า การให้ชาสมุนไพรบำรุงน้ำนมมีผลทำให้ระดับน้ำนมเพิ่มขึ้น จึงควรมีการส่งเสริมเพื่อให้ในมารดาหลังคลอด อย่างไรก็ตามผลของการเพิ่มขึ้นของน้ำมนั้นมีปัจจัยหลายประการจึงควรมีการดูแลในองค์รวมร่วมด้วย